

UR PRESS- DEBATTEN

Alkoholstatistik för 1960

Kontrollstyrelsens nu publicerade redogörelse för spritförbrukningen 1960 har gett anledning till kommentarer i de flesta dagstidningar. *Arbetet* skriver under rubriken "Vi har ett ansvar att besinna":

Kontrollstyrelsen har publicerat sin statistik för 1960. Av densamma framgår bl. a. att det totala antalet fylleriförseelser minskat från 75.000 till 74.400, vilket är ett nog så glädjande besked. Det är emellertid åldersgruppen över 25 år som svarar för nedgången, medan ungdomarna mellan 15—24 gjort sig skyldiga till ett betänkligt ökat antal förseelser. Och det är det mindre angenämt att notera.

För åldersgruppen 15—17 år utgör ökningen av fylleriförseelser inte mindre än 17 procent under 1960 räknat per 1.000 invånare. Går man tillbaka till 1957 blir ökningen 38 procent. För ungdomarna i åldern 18—20 år stannar fjolårets ökning vid 10 procent och för ungdomarna mellan 21—24 år vid 2 procent.

Tidningen frågar sig varifrån ungdomen får sin sprit och konstaterar att svaret kan ges av langarna. Men inte bara de utan även många hedervärda och snälla människor står obetänksamt ungdomar till tjänst med spritdrycker. Ett beklagligt faktum, lika fördömligt som langarverksamheten. Tidningen rekommenderar ökad upplysning och fortsätter:

Mot den här bakgrunden måste man med tillfredsställelse hälsa det förslag till upplysnings- och propagandaverksamhet med statligt stöd, som nyligen förts fram i en regeringsproposition. I denna kampanj ingår bl. a. en aktion i syfte att mobilisera folkopinionen mot anskaffande av rusdrycker till ungdom. Densamma avses genomförd i folkrörelsernas regi och under medverkan av press, radio, TV m. fl. samt i gott samarbete med Statens ungdomsråd. Dessbättre blir det inte heller någon engångsföreteelse utan meningen är att det skall bli en årligen återkommande företeelse.

Stockholms-Tidningen har registrerat den oro som gett sig tillkänna i riksdagen över det ökade ungdomsfylleriet. Vid behandlingen av nykterhetsanslaget och finansministerns förslag om skärpta åtgärder mot spritlangningen hade man att ta ställning till regeringens förslag om en höjning av anslaget med 53.000 kronor emot en fyr-

partimotion som föreslog ytterligare höjning med 100.000 kronor. Sedan propositionen lagts och under utskottsbehandlingen förekom flera flagranta händelser som ytterligare betonade lagets allvar och skärpte besluten. Tidningen skriver:

Under tiden framkom allt mer alarmerande fakta om det tilltagande spritbruket bland de unga och opinionsyttringarna för energiska motåtgärder växte i styrka. Dessa omständigheter förklarar säkerligen, att första kammaren med 60 röster mot 55 och andra kammaren utan votering höjde nykterhetsanslaget till 1,7 miljoner kr.

Det andra tecknet på att riksdagen reagerar mot ungdomsfylleriet kom som nämnts från allmänna beredningsutskottet, som uttalade sin tillfredsställelse med propositionen om skärpta åtgärder mot spritlangning. Men utskottet vill gå längre. Det vill ha en prövning av möjligheterna att beteckna olovlig spritförsäljning till ungdomar som grovt brott.

Hittills har olovlig spritförsäljning till ungdom icke uppfattats som grovt brott, men följderna av den har blivit så uppseendeväckande svåra att allmänheten börjar få en ändrad inställning.

Dagens Nyheter påminner om resultatet av en intervjuundersökning härom året bland dömda fyllerister. Denna visade att drygt 40 % av de dömda fått spriten av kamrater. Langar-andelen inskränkte sig till 28 % av den spritanskaffning som förekom åt 15—17-åringarna och endast till 12 % åt 18—20-åringarna. Det räcker alltså inte att slå till mot langare och ombud, säger tidningen och fortsätter:

Om det inte finns något straffansvar för dem som utan eget vinstintresse skänker eller inköper sprit åt ungdomar — saken förefaller oklar — så bör det införas, och om det finns så bör det utkrävas i den mån det är möjligt. De högst vällovliga kampanjer mot spritanskaffning till ungdom som nu skall inledas med Propaganda-Sveriges samlade resurser, bör ackompanjeras med sanktioner inte bara mot langare och gängare utan också mot de kortsynta leverantörerna på arbetsplatserna och i umgängeskretsarna. Det är, hur obehaglig sanningen än kan kännas, främst de välmenande och tanklösa kamraterna och anförvanterna som — utan känsla av att bryta mot någon lag eller göra något riskabelt — bäddar för spritmissbruket i allt yngre åldrar och allt vidare ungdomskretsar. Vinet och drinkarna har på några år brutit igenom det psykologiska motstånd mot tonårssprit som fanns då det mindre 'fina' och fränare brännvinet dominerade bilden. Man glömmer att även den välsmakande och utspädda spriten kan bli ett vanebildande gift, farligare ju tidigare det inympas, och att bruk föder missbruk.

Sydsvenska Dagbladet Snällposten, som anför vissa ljuspunkter av hoppingivande art, framhåller samtidigt de mörka inslagen med skrämmande detaljer "som förtar det goda intrycket i övrigt".

De senaste dagarna har det inte minst från läkarhåll påtalats hur mycket grövre skadorna av alkoholmissbruket framträder sedan tillgången till sprit underlättats. Medicinalstyrelsens chef, generaldirektör Arthur Engel, har således i en intervju förklarat sig vara grymt besviken på reformens verkningar och anser att motbokens borttagande var ett misstag. Han kan därvid hänvisa till att antalet alkoholsjuka tredubblats och deliriumtremensfallen sjudubblats i jämförelse med åren närmast före spritens frisläppande. Detta gäller de medicinska vårdavdelningarna och förhållandena lär vara desamma i fråga om mentalsjukhusen. Därtill kommer att den öppna vården utsatts för ökad belastning genom bl. a. olycksfall som uppstått i samband med berusning.

Läkarutbildningen

Proposition om utbyggnad av läkarutbildningen har framlagts i riksdagen med förslag om en omedelbar ökning av intagningen till de medicinska högskolorna från 453 till 560 studenter. Denna ökning är större än någon tidigare beslutad. *Stockholms-Tidningen* skriver:

En utredning skall tillsättas som får i uppdrag att undersöka möjligheterna till en ytterligare utbyggnad, i första hand till omkring 650 intagningar per år.

För att klara den första etappen måste bl. a. högskolan i Umeå byggas ut till ett fullständigt lärosäte, ett framsteg i och för sig, alldeles oavsett att detta också betyder en välbehövlig förstärkning av de samlade resurserna. Det blir därmed möjligt för de studerande att genomgå hela sin läkarutbildning på en och samma studieort, vilket ju för närvarande dessvärre inte är fallet.

Klokt nog har hr Edenman avvisat tanken på att vårt land skulle undersöka möjligheterna av en utbildning av svenska läkare utomlands.

Den vägen lär inte vara framkomlig. Vi får nog snarare tänka oss att utbilda studerande från utvecklingsländerna här hemma.

Tolkningen av tidningens förmodande i slutningen erbjuder sina svårigheter. Faktum är emellertid att medicinare och läkare från U-länderna visat sig helst stanna kvar som yrkesutövare i Sverige.

Uppskattningen av den äldre arbetskraften

Svenska Arbetsgivareföreningen har hållit en konferens på Yxtaholm för industriläkare. Ur Svenska Dagbladets referat inhämtas följande:

Mer än hälften är över 45 år av den aktiva arbetskraften inom den svenska industrien. Detta viktiga förhållande är över huvud taget alldeles för litet känt bland personalanställare och inom industrien i allmänhet. Det svenska arbetslivet måste anpassas mer och mer till detta. Denna nya och för många överraskande belysning av den svenska arbetsmarknaden gavs på fredagen vid konferensen för industriläkarna på Svenska arbetsgivareföreningens Yxtaholm utanför Flen.

Från flera företag omvittnades att man har större

glädje av att behålla de äldre och erfarna än att anställa nya, unga som det tar lång tid att lära upp och som man sedan ofta inte får behålla.

En framkomlig väg är att anpassa arbetsmiljön till de äldres situation och tempo. På lång sikt kan man hoppas nå goda resultat i att förbättra de äldres allmänna kapacitet genom förebyggande av hjärt-kärl-sjukdomar och ledbesvär. Man kan t. ex. börja bekämpa övervikten!

Bättre åldringsvård

Stockholms-Tidningen behandlar i en ledare de svårigheter som uppstår på grund av trångboddhet och urbanisering varigenom många inte kan ta vård om sina gamla anhöriga.

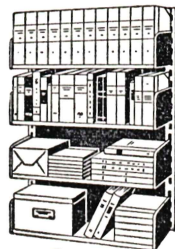
Fortfarande har vi lyckligtvis ett stort antal personer i det här landet som kan vårda sina åldrande anhöriga. Fortsätter urbaniseringen i samma takt som under senaste årtionden och ändras inte livsmönstret kommer emellertid antalet sådana människor att gradvis minska.

Alla är överens om att de gamla bör få bo kvar i sina bostäder så länge det är möjligt. Men den målsättningen kräver en starkt utbyggd hemvård av åldringar. Till detta behövs läkare, sjuksköterskor, samariter, sjukgymnaster, arbetsterapeuter etc.

Det är roligt att man äntligen börjar få upp ögonen för att personalproblemet här är det avgörande. Utan tillräckligt med personal blir alla reformer kvar på papperet.

HYLLOR

praktiska
konstruktioner
för kontor
arkiv
bibliotek
butiker
laboratorier
privatinredn.

Sparrings

Stockholm Ö.
Försälj.-avd.: Karlavägen 89
Tel. 67 36 50 — 67 76 75

Mentalsjukvården

Liksom en rad andra tidningar behandlar *Svenska Dagbladet* anslagsfrågorna till mental-sjukvården:

Den försummade mentalsjukvården har varit något av en skamfläck i Socialsverige. Våldiga kostnadskrävande socialreformer har under årens lopp beslutats, men den fundamentalt viktiga uppgiften att bringa bistånd åt de mentalsjuka och andra av oförskyllt lidande drabbade människor har i stor utsträckning fått stå tillbaka. Det är inte för tidigt att samhället nu resolut griper sig an med uppgiften att bota de skriande brister som är en följd av årtiondens underlåtenhetssynder.

Inrikesminister Rune Johansson har gjort en erkännansvärd personlig insats vid planeringen och iscensättandet av upprustningen inom sinnessjukvården. Han har också förstått att välja goda medhjälpare för uppgiften. Självfallet är det en styrka att demokratisk enighet råder om de stora riktlinjerna i programmet.

Professor Parkinson på besök

Parkinsons lag har allmänt accepterats. Den uttalar att sju administratörer har fullt dagsverke

med vad en person kan utföra, vidare att utgiften bestämmes av inkomsten. *Stockholms-Tidningen* har ett finurligt referat helt i Parkinsons anda.

"En administratör behöver ett skrivbord för att kunna administrera, sade professor Parkinson. Från en korg till vänster markerad 'inkommande' — flyttar han papper till en korg till höger — markerad 'utgående'. Under papperens väg från korg till korg förser han dem med en oläslig signatur. — — —

Betecknande för kommittéarbete är att det bedrivs vid ett avlångt bord. Förklaringen till detta är att fler och fler väljs in. Så småningom utsträcks bordet till att räckta tvärs över lokalen, från vägg till vägg.

De ursprungliga fem märker då att de som sitter vid den ena änden av bordet inte hör vad de vid den andra änden säger. Den s. k. ineffektivitetskoefficienten har gjort sig gällande och de ursprungliga fem tar saken i egna händer. Dagen före sammanträdet fattar de nödvändiga beslut och livet i kommittén går vidare.

Bland olika typer av ordförande uppehöll sig professorerna vid den s. k. 'confusionisten', den som ställer och styr genom förvirring. Ledamöterna får tala i 25 minuter var — den punkt då andnöd och tankeoreda inträder.

Ordföranden konstaterar då belåtet att alla är ense — vilket alla gärna tror eftersom de inte hört på varandra. Han slår sedan klubban i bordet och det i förväg skrivna protokollet läses upp."

SOCIALMEDICINSK TIDSKRIFT

Redaktion, expedition och annonsavdelning: Villagatan 5, Stockholm Ö.

Tel. 23 00 50 (växel). Postgiro 1179

Redaktör och ansvarig utgivare: Dr Erik Husmark.

Redaktionssekreterare: Överläkare Nils Brage Nordlander.

Prenumerationspris: helår kr. 20:—, halvår kr. 10:—. Studentprenumeration: helår kr. 10:—, Lösnummer kr. 2:50.

Tidskriften utkommer med 10 nummer per år (1 per mån. utom juli och aug.).

Återgivande helt eller delvis av originalartiklar ur SMT utan angivande av källan förbjödes.

ANNONSPRISER:

Omslagets andra och fjärde sida Kr. 350:—
Helsida „ 300:—

Halvsida Kr. 175:—
Kvartsida „ 90:—
mm-pris 90 öre pr enkel spalt

Spalthöjd 210 mm
Spaltbredd 70 mm
Sidans bredd 150 mm
(2 spalter)